

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова Приймальної комісії

академік НАМН України професор

Ю. В. Вороненко

2017 р.

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ
ДО АСПРАНТУРИ ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЄЮ
«ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЯ»
14.01.19**

Київ - 2017 рік

СКЛАД ПРЕДМЕТНОЇ КОМІСІЇ:

1. професор Шкорботун В. О. – завідувач кафедри отоларингології
2. проф. Абизов Р. А. – професор кафедри отоларингології
3. доц. Пелешенко О. О. – доцент кафедри отоларингології
4. доц. Самойленко С. С. - доцент кафедри отоларингології

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Заболотний Д. І. – директор ДУ «Інститут отоларингології імені О. С. Коломійченка АМН України», академік НАМН України, д. мед. н., професор;

Косаковський А. Л. – завідувач кафедри дитячої оториноларингології, аудіології та фоніатрії НМАПО імені П. Л. Шупика, д. мед. н., професор

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Зміст програми вступних іспитів до аспірантури охоплює весь обсяг теоретичних знань, умінь і практичних навичок, необхідних лікарю-спеціалісту - отоларингологу для наукової роботи, а також для подальшої самостійної роботи і надання кваліфікованої допомоги хворим на базах кафедри під час проходження аспірантури. Спеціалісти за фахом «Отоларингологія» при вступі в аспірантуру повинні володіти базовими знаннями з отоларингології, обгрунтовано відповідати на запитання екзаменаційних білетів та тестових завдань.

Для визначення рівня знань і навичок лікар-спеціаліст зі спеціальності «Отоларингологія» складає іспит для вступу в аспірантуру. В разі успішного складання іспиту, лікар-отоларинголог зараховується до аспірантури.

**Програма
вступних іспитів до аспірантури
зі спеціальності 14.01.19 «Отоларингологія».**

Код курсу і розділу	НАЗВА КУРСУ І РОЗДІЛУ
01	ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ОТОЛАРИНГОЛОГІЇ
02	КЛІНІЧНА АНАТОМІЯ ЛОР-ОРГАНІВ У ВІКОВОМУ АСПЕКТІ
02.01	Клінічна анатомія зовнішнього вуха
02.02	Клінічна анатомія середнього вуха
02.03	Клінічна анатомія внутрішнього вуха
02.04	Клінічна анатомія носа і приносових порожнин
02.05	Клінічна анатомія глотки
02.06	Клінічна анатомія гортані, трахеї, бронхів і стравоходу
03	ФІЗІОЛОГІЯ ЛОР-ОРГАНІВ
04.01.	Фізіологія зовнішнього, середнього і внутрішнього вуха
04.02.	Фізіологія носа і приносових порожнин
04.03.	Фізіологія глотки
04.04.	Фізіологія гортані, трахеї, бронхів і стравоходу
04	МЕТОДИ ОБСТЕЖЕННЯ ХВОРИХ З ПАТОЛОГІЄЮ ЛОР-ОРГАНІВ
05	ЗАХВОРЮВАННЯ ВУХА
05.01	Захворювання зовнішнього вуха.
05.02	Захворювання середнього вуха.
05.02.01	Гострий гнійний середній отит
05.02.02	Гострий середній отит при деяких інфекційних захворюваннях
05.03	Мастоїдит.
05.04	Хронічний гнійний середній отит.
05.04.01	Хронічний гнійний мезотимпаніт.
05.04.02	Хронічний гнійний епітимпаніт.
05.05	Негнійні захворювання середнього вуха.
05.05.01	Секреторний середній отит.
05.05.02	Адгезивний середній отит.
05.05.03	Отосклероз.
05.06	Травматичні ушкодження середнього вуха.
05.07	Захворювання внутрішнього вуха
05.07.01	Лабіринтит.
05.07.02	Сенсоневральна приглухуватість.
05.07.03	Сенсоневральна глухота, кохлеарна імплантація
05.07.04	Глухота і соціальна реабілітація глухих.
05.07.05	Хвороба Мен'єра.

05.08	Внутрішньочерепні ускладнення гострого і хронічного середнього отиту.
05.09	Пухлини вуха.
05.09.01	Пухлини зовнішнього вуха.
05.09.02	Пухлини середнього вуха.
05.09.03	Пухлини внутрішнього вуха.
05.10	Методика і техніка маніпуляцій та операцій на вусі.
06	ХВОРОБИ НОСА І ПРИНОСОВИХ ПАЗУХ
06.01	Травми носа і приноскових пазух.
06.02	Захворювання зовнішнього носа.
06.03	Гострі та хронічні захворювання порожнини носа.
06.03.01	Гострий риніт.
06.03.02	Хронічний риніт.
06.03.03	Вазомоторний риніт.
06.03.04	Викривлення переділочки носа
06.03.05	Атрезія та синехії порожнини носа.
06.04	Гострий синусит.
06.05	Хронічний синусит.
06.06	Риногенні орбітальні ускладнення.
06.07	Риногенні внутрішньочерепні ускладнення.
06.08	Пухлини носа та приноскових пазух.
06.09	Маніпуляції та операції в порожнині носа і приноскових пазухах.
06.10	Функціональна ендоскопічна хірургія носа та приноскових синусів
07	ЗАХВОРЮВАННЯ ГЛОТКИ
07.01	Гіпертрофія лімфаденоїдної тканини глотки.
07.02	Гострі запальні захворювання глотки.
07.03	Хронічні неспецифічні захворювання глотки.
07.04	Доброякісні та злоякісні пухлини глотки.
07.05	Травми і сторонні тіла глотки.
07.06	Маніпуляції та операції в порожнині глотки
08	ЗАХВОРЮВАННЯ ГОРТАНІ
08.01	Функціональні розлади гортані.
08.02	Травми гортані і трахеї.
08.03	Сторонні тіла гортані, трахеї та бронхів.
08.04	Гострі запальні захворювання гортані і трахеї.
08.05	Хронічні запальні захворювання гортані і трахеї.
08.06	Маніпуляції та операції на гортані, трахеї та бронхах.
09	ДЕЯКІ ХВОРОБИ СТРАВОХОДУ
09.01	Травми та опіки стравоходу.
09.02	Пухлини стравоходу.
10	ПРИРОДЖЕНІ ВАДИ РОЗВИТКУ ЛОР-ОРГАНІВ
11	СПЕЦИФІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ЛОР-ОРГАНІВ
12	НЕВІДКЛАДНА ДОПОМОГА ХВОРИМ ПРИ ЗАГРОЗЛИВИХ

	СТАНАХ
13	ОСНОВИ ДИСПАНСЕРИЗАЦІЇ ПАЦІЄНТІВ ІЗ ЗАХВОРЮВАННЯМИ ЛОР-ОРГАНІВ

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Абизов Р.А. Онкоотоларингологія. - К.: "Книга плюс".-2001. - 271с.
2. Абизов Р.А., Мельник М.О., Шкорботун В.О. Неотложные состояния в оториноларингологии. / В кн.. «Медицина неотложных состояний» под ред.. профессора И.С.Зозули – К.: «Медицина», 2008. – 695с..
3. Альтман Я.А., Таварткиладзе Г.А. Руководство по аудиологии. – М.: ДМК Песс. – 2003. – 358 с.
4. Атлас оперативной оториноларингологии. /Под ред.. проф.. В.С.Погосова. М.: Медицина, - 1983. – 416с.
5. Базаров В. Г. Клиническая вестибулометрия.-К. :Здоров'я.-1990.-96с.
6. Базаров В.Г., Лисовский В.А., Мороз Б.С., Токарев А.П. Основы аудиологии и слухопротезирования.- М.: Медицина.-1984.- 252 с.
7. Богданов В.В., Балабанцев А.Г. и др. Аллергический ринит – Симферополь Издательский центр КГМУ. – 2005. – 134с.
8. Болезни уха, горла и носа /Бером Х., Кашке О., Навка Т., Свифт Э.; пер. с англ. - М.: МЕДпрессинформ, 2012. - 776с.
9. Виганд М.Э., Иро Х. Эндоскопическая хирургия околоносовых пазух и переднего отдела основания черепа: пер. с англ.- Мед.лит., 2010. - 296с.
10. Вульштейн Х. Слухоулучшающие операции (Пер. с нем.) - М: - Медицина.- 1972. - 422с.
11. Деменков В.Р. Огнестрельные ранения ЛОР-органов и шеи. – Луганск: Ругань. – 1998. – 152с.
12. Диференційний діагноз клінічних симптомів в оториноларингології / Мітін Ю.В., Тишко Ф.О., та інші. /Під ред.. Ю.В.Мітіна. – К.; Здоров'я, 2004. – 272с.
13. Евдощенко Е. А., Косаковский А. Л. Нейросенсорная тугоухость. К. Здоров'я.-1989.-110с.
14. Евдощенко Е.А., Шкорботун В.А. Иськив Б.Г., Абызов Р.А., Марченко Е.Д., Мельник М.А., Неотложные состояния в оториноларингологии /В кн.: Скорая и неотложная медицинская помощь . Под ред. проф. И.С.Зозули и член.-кор. НАН и АМН Украины И.С.Чекмана/ К.: - Здоров'я. - 2002. - С.581-638.
15. Иськів Б. Г. Меатотимпаноластика у хворих на хронічний середній отит.К.-1997.-112с.
16. Кіцера О. Клінічна оториноларингологія.-Львів: «Кварт», 2006.- 531 с.
17. Косаковський А.Л. Етіологія, клініка, діагностика, лікування і профілактика хронічного рубцевого стенозу гортані і трахеї у дітей. К.: КМАПО, 1998. - 152с.

18. Косяков С.Я. Избранные вопросы практической отохирургии. - Москва : МЦФЭР, 2012. - 224с.
19. Курс лекций «Функциональная эндоскопическая риносинусохирургия»; учебно-методическое пособие /Под ред.. академика Д.И.Заболотного. – К.;МИЦ «Мединформ», 2012. – 243с.
20. Лайко А. А. Дитяча оториноларингологія: підручник для лікарів Інтернів вищ. Мед. зал. IV рівня акредитації. - К.: Логос, 2008. - 703с.
21. Лайко А.А. Заболотний Д.І., Косаківський А.Л. та ін. Інкубація та трахеотомія – к.: Логос, 2007. – 150с.
22. Лайко А.А., Заболотний Д.І., Лайко В.А. Рецидивуючий отит. - К.: Логос, 2001. - 148с.
23. Лайко А.А., Заболотний Д.І., Синяченко В.В. Обсяг і методики обстеження об'єктивного статусу дітей з ЛОР-патологією. - К.: Логос, 2000. - 140 с.
24. Лопатин А.С. Ринит: руководство для врачей. – М.: Литтерра, 2010. – 424 с.
25. Мирко Тос. Руководство по хирургии среднего уха. Том 2: Хирургия сосцевидного отростка и реконструктивные операции. Перевод с англ.: Давыдов А. В. под ред. проф. Старохи А. В. - Издательство: Сибирский государственный медицинский университет, г. Томск, 2005. – 427 с.
26. Мітін Ю.В. Оториноларингологія (лекції). - К.: Фарм Арт. 2000. - 304с..
27. Органосберегающее лечение рака гортани, ротоглотки, их рецидивов и осложнений (руководство) / под. ред. академика НМАНУ Д.И. Заболотного, член-кор. РАМН Ю.С. Мардынского, проф. И.В.Поповича). – К.; ТОВ «Бібліотека «Здоров'я України», 2014. – 316с.
28. Оториноларингология в клинической практике /Р. Пробст, Г. Греверс, Г. Иро; пер. с англ. под ред. А.С. Лопатина. - М.: Практическая медицина, 2012. - 384с.
29. Оториноларингологія /За ред. Заболотний Д. І., Мітін Ю.В., Драгомирецький В. Д./ К.-Здоров'я, - 1999, - 380с..
30. Оториноларингологія і хірургія голови та шії. За ред. проф. К.Дж.Лі /США/. Перев. з англ.-К.: Здоров'я. - 1995.- Т.1-2..
31. Пачес А.И. Опухоли головы и шеи. - М.: Медицина, - 1983. - 416с.
32. Пискунов Г.З., Пискунов С.З. Клиническая ринология: Руководство для врачей. 2-е изд. – М.: ООО «Медицинское информационное агентство», 2006. – 560с.
33. Плужников М. С., Лавренова Г. Б. Воспалительные и аллергические заболевания носа и приносящих пазух.-К.-Здоров'я.-1990.-144с.
34. Преображенский Н. А., Гольдман И. И. Экссудативный средний отит.- М.-Медицина.-1987.-241с.
35. Руководство по оториноларингологии /Под. ред. проф. Лихачева А.Г. / . - М.: Медгиз, 1960. - Т. 1-4.
36. Солдатов И. Б. Руководство по отоларингологии.-М.: 2000.-455с.
37. Тарасов Д.И., Федорова О.К., Быкова В.П. Заболевания среднего уха. - М.: Медицина, 1988.- 286с.

38. Шкорботун В.А., Кунах Т.Г. Навигационная ринопластика /В кн.. функциональная эндоскопическая риносинусхирургия. Под ред.. академика Д.И.Заболотного. – К.:МИЦ «Мединформ», 2012. – 243с.
39. Behrbohm H., Tardy M.E. Essential of Septoplasty. – Thieme, Stuttgart. - 2004. – 248 p.
40. Hlasscock M.E., Shambaugh G.E., Johnson G.D. Aural Complications of Otitis Media // Surgery of ear/ – 1998. – Vol. 4, №5. – P. 277 – 284.
41. Leunig A. Endoscopic Surgery of the Lateral Nasal Wall? Paranasal Sinuses and Anterior Skull Base. – Straub Druck+Medien, Schramberg. – 2008. – 220 p.
42. Wormald P.J. Endoscopic Sinus Surgery. – Tieme, NY. – 2008. – 247 p.

Рациональная фармакотерапия заболеваний уха, горла и носа: Руководство для практических врачей / Под общ. ред. А.С.Лопатина.- М.: Литтерра, 2011, 816с.

Голова предметної комісії
завідувач кафедри оториноларингології

В. О. Шкорботун